

2016-06-10

Miljö- och energidepartementet
Remiss M2016/00703/KI

Helena Sjögren
helena.sjogren@skogsindustrierna.org

08-762 72 35

Klimatenheten
103 33 Stockholm

Yttrande över Miljömålsberedningens delbetänkande med förslag om ett klimatpolitiskt ramverk inklusive långsiktigt klimatmål

Skogsindustrierna tackar för möjligheterna att lämna synpunkter på Miljömålsberedningens delbetänkande. Skogsindustrierna har under beredningens arbete haft dialog med Svenskt Näringsliv och LRF och ställer sig bakom deras yttranden, men lämnar här kompletterande kommentarer.

Skogsindustriernas vision är att skogsnäringen driver tillväxt i världens bioekonomi. Skogsindustrins största bidrag till att motverka klimateffekten är med produktion av förnybara material och produkter som kan ersätta fossila alternativ. Produkter som är baserade på träråvara binder samtidigt kol och är ett kollager under hela sin livslängd. När materialet återanvänts och återvunnits och inte längre fyller en funktion som material det även energiåtervinnas och därmed ersätta ett fossilt bränsle. Rest- och biprodukter från skogs och industri kan också användas som biobränsle. Skogsindustrin är en energiintensiv industri som framför allt använder bioenergi och el, endast 4 % fossilt bränsle ingår i processerna. Vår målsättning är att på sikt ha fossilfria processer. Ju högre tillväxten och därmed avverkningen/skörden av skogsråvara är desto större blir skogens möjlighet att bidra till att mildra klimatförändringarna.

SAMMANFATTNING

- Skogsindustrierna välkomnar ett ambitiöst klimatmål som tillåter bioekonomin att växa
- Den brukade skogen är nyckeln för att Sverige ska kunna klara högt ställda klimatmål
- Klimatåtgärder i Sverige måste även vara verksamma ur ett globalt perspektiv
- Våra åtgärder måste bli till verklig klimatnytta och inte bara till lättnader i konkurrerande länder

LÅNGSIKTIGT MÅL

Skogsindustrierna välkomnar ett ambitiöst klimatmål och förordar en variant med ett intervall istället för ett skarpt mål. Beredningen skriver att ”Att Sverige till år 2050 inte orsakar några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Det ska ske genom ökad välfärd och en hållbar utveckling mot en fossilfri och biobaserad ekonomi.” Vi ser inte att detta mål är möjligt att nå utan en stark konkurrenskraftig skogsindustri och efterföljande värdekedjor. Skogsindustrins konkurrenskraft behöver därmed beaktas i alla kommande förslag på styrmedel.

Det är viktigt att ha ett helhetsperspektiv i klimatfrågan men indelning av mål i olika sektorer riskerar att göra klimatåtgärder mindre kostnadseffektiva.

Skog

Den brukade skogen är nyckeln för att Sverige ska kunna klara högt ställda klimatmål. Beredningen nämner möjligheten att räkna skog som kolsänka men lyfter inte tillräckligt den stora klimatnytta den brukade skogen kan göra genom substitution av fossilbaserade produkter mot förnybara.

Genom fotosyntesen kan koldioxidnivåerna reduceras genom upptag i träd och grödor. Ett mer aktivt jord- och skogsbruk ökar möjligheten för skogen och marken och ta upp mer koldioxid från atmosfären. Samtidigt ökar tillgången på bioråvara och förnybart material som kan ersätta fossila alternativ. Det är genom sådan substitution som maximal klimatnytta uppnås. Inte när träden bara får stå, utan genom att de brukas. Som exempel kan nämnas att svenska skogsnäringen som, vid nuvarande produktion, långsiktigt skapar en klimatnytta genom substitutionseffekter motsvarande 60 miljoner ton CO₂ per år. Skogsindustrin exporterar 80 procent av produktionen och bidrar därmed i första hand med klimatnytta i andra länder. Sverige stod 2014 för hela 11 procent av världens export av sågade trävaror.

Länder med stor areal av degenererad skogsmark (stora delar av tropikerna) kan uppnå dubbel nytta genom att både binda kol i uppväxande skog och så småningom utnyttja skogsprodukter för substitution av fossila bränslen. I Sverige och Europa är läget annorlunda. Skogen har sedan länge restaurerats och ytterligare lagring av kol i skogsekosystemen är inte ekonomiskt effektivt och leder till betydande risker (brand, storm, skador, mm). Det är också från en skogsskötselmässig synpunkt svårt eftersom tillväxten avtar i äldre skogar. Här dominerar substitutionseffekterna klimatnyttan. När det gäller skogen som kolsänka förordar Skogsindustrierna att Sverige håller sig till internationella beräkningsmetoder.

Ett sätt att öka skogens klimatnytta är att verka för att öka tillväxten i skogen vilket skulle göra att mer koldioxid tas upp och mer biomassa blir tillgängligt för en växande bioekonomi.

Cabon Capture and Storage - CCS

Beredningen sätter oväntat stor tilltro till tekniker för att fånga in och lagra koldioxid. Det är tekniskt möjligt, men mycket dyrt att fånga in, transportera och lagra koldioxid. Det troligen inte heller i Sverige som har de bästa förutsättningarna för detta. Skogsindustrierna kan ändå hålla med om att Sverige

kan gå vidare och börja med ett eller ett par pilotprojekt för att testa tekniker som sedan kan utvärderas. Satsningar på CCS får dock inte hindra alternativa tekniker att utvecklas.

Beredningens målformulering inkluderar lagring av biogen koldioxid, Bio-CCS. Det är olyckligt då kostnaderna för tekniken drastiskt måste minska och regelverk ändras för att det ska vara möjligt. Att lagra koldioxid från biogena källor skiljer sig inte tekniskt från fossilt, men det är ett steg ännu längre fram i tiden. Det biogena kolet ingår i ett naturligt kretslopp. Då det handlar om en kostsam teknik är det mycket troligt att andra åtgärder över en lång tid framöver är betydligt mer kostnadseffektiva.

GLOBALT PERSPEKTIV

Klimatet är en global fråga och det är viktigt åtgärder i Sverige inte bidrar till totalt sett ökade utsläpp globalt. Skogsindustrierna håller därmed med beredningen om att det är viktigt att höga ambitioner med låga utsläpp i Sverige inte får leda till att andra länder inom ramen för EU:s gemensamma åtaganden kan fortsätta att ha relativt sett högre utsläpp. Våra åtgärder måste bli till verklig klimatnytta och inte bara till lättnader i konkurrerande länder.

Sverige har goda förutsättningar att vara ledande i omställningen mot minskade utsläpp av växthusgaser. Redan idag ligger vi i framkant bland de industrialiserade länderna. För att hantera klimatutmaningen krävs det en avsevärt större reduktion, vilket vi också anser är möjligt med hjälp av ett engagerat näringsliv. Sverige ska försöka minska de nationella växthusgasutsläppen så långt som är möjligt. Men hänsyn måste också tas till att vi fortsatt har en god välfärd, hög sysselsättning samt en stark internationell konkurrenskraft. För att fungera som ett föregångsland måste Sverige visa att detta går att förena låg användning av fossilt med konkurrenskraftig industri. Fokus bör ligga på största möjliga klimatnytta, och att svensk politik inte ska öka, utan minska utsläppen utanför Sverige när man föreslår åtgärder och styrmedel så att det blir kostnadseffektivt och klimatnytteeffektivt.

KLIMATPOLITISKT RÅD

I ett eventuellt klimatpolitiskt råd måste olika kompetenser ingå samt aktörer från både forskning och näringsliv varav någon representant från energiintensiv industri. Skogsnäringen och användning av den svenska skogen är det enskilt största bidraget till Sveriges position i klimatfrågan. Skogsnäringen bör ha en given plats i ett klimatråd.

SAMLAD KONSEKVENSBEDÖMNING

Den samlade konsekvensbedömningen är otillräcklig och behöver fördjupas och beaktas innan en eventuell lag införs. Beredningen skriver att "En viktig utgångspunkt för konsekvensanalysen är att Sverige och Europa inte är ensamma

om att ställa om till låga utsläpp utan att det återfinns liknande styrning på samtliga ekonomiskt betydelsefulla marknader.” Scenariot att världen inte följer med behöver även analyseras.

Effekter på det svenska näringslivets konkurrenskraft underskattas i konsekvensbedömningen.

Som tidigare nämnts är den största klimatnyttan från skogsnäringen substitution med förnybara produkter samtidigt som en brukad skog tar upp mer koldioxid än obrukad. I konsekvensanalysen för skog nämns endast skog som sänka för koldioxid vilket är ineffektivt ur klimataspekt samtidigt som det inte i samma utsträckning bidrar till Sveriges ekonomi, sysselsättning etc. För en ökad klimatnytta borde fokus istället läggas på hur vi kan göra för att öka tillväxten i skog och bioekonomi.

Stockholm

2016-06-10

För Skogsindustrierna

Helena Sjögren
Ansvarig Bioenergi